

OPONENTSKÝ POSUDOK

habilitačnej práce

Meno a priezvisko autora: Mgr. Gabriela Rozvadský Gugová, PhD.

Názov práce: FUNKČNÉ ASPEKTY NEURODIDAKTIKY V PREGRADUÁLNEJ DIDAKTICKEJ PRÍPRAVE BUDÚCICH UČITEĽOV ODBORNÝCH PREDMETOV

Oponentka: Doc. PhDr. Nadežda Krajčová, PhD.

Odbor habilitačného konania: Odborová didaktika

Význam a originalita zvolenej problematiky

Neurodidaktika ako súčasť neuroedukácie je jednou z vied, ktorá v roku 2008 bola oficiálne uznaná ako nezávislý vedný odbor. Práve potreba riešenia problémov efektívnej a kvalitnej edukácie prostredníctvom hlbokého poznania procesov mozgu je stále viac v strede záujmu odborníkov. Monografia, ktorú habilitantka predkladá, je venovaná tejto nie úplne bežne v našej odbornej literatúre riešenej problematike. Nie preto, že by nebola aktuálna, ale skôr preto, že je z aspektu výskumu veľmi komplikovaná. Cieľom monografie (aj keď nie je jednoznačne v úvode formulovaný, autorka formuluje osobitne cieľ teoretickej a empirickej časti) je priniesť ďalšie teoretické a empirické poznatky pre pregraduálnu prípravu učiteľov odborných predmetov. Skúmať optimálny proces výučby a učenia z pohľadu práce mozgu a tak neustále skvalitňovať edukačné procesy sú iste stredom záujmu rôznych vedných odborov, predovšetkým pedagógov, psychológov, sociológov, ale i biológie a ekonomiky. Integračné tendencie vied pre pochopenie zložitých vzdelávacích procesov sú nevyhnutné, aj keď každá vedná oblasť má svoj špecifický prístup k ich skúmaniu. Autorka monografie pri riešení uvedenej problematiky vychádza zo základov systémovej didaktiky H. Riedla. K optimalizácii vyučovania prispievajú procesy vnímania, zapamätania si, rozhodovania, ale i emocionálne reakcie. Autorka zdôrazňuje, že neurodidaktika podporuje nielen vnímanie, ale i vytváranie asociácií s novými informáciami, čo je v procese vzdelávania nutné. Edukačný proces by mal každému jedincovi zabezpečiť harmóniu myslenia, cítenia a konania. Práve preto

neurodidaktika venuje dominantnú pozornosť javom učenia, výučby, organizácie učenia, jeho účinkom a všetkými procesmi súvisiacimi s edukáciou.

Posúdenie teoretických východísk monografie

Teoretická časť monografie pozostáva zo šiestich kapitol. Prvá obsahuje výskumné ciele v kontexte dostupných teórií. Druhá kapitola je venovaná neurobiologickým základom učenia sa vo svetle najnovšej odbornej literatúry. V tretej kapitole autorka kvalifikovane vysvetľuje, aké mozgové procesy sú základom poznávania a učenia. Štvrtá kapitola je venovaná otázkam súvisiacim s vybranými typmi vývojových porúch u detí a dospelých podľa klasifikácie DSM-5 a MKCH-10. V obsahu piatej kapitoly sa autorka snaží vysvetliť neurodidaktické aspekty, ktoré umožňujú realizovať úspešný proces učenia. Posledná teoretická kapitola obsahuje analýzu súvisiacu s neurodidaktickými aspektmi a zásadnými požiadavkami na didaktickú prípravu. Uvedené kapitoly tvoria teoretický základ pre koncipovanie jej vlastného vedeckého bádania. Sú z hľadiska obsahu spracované logicky, obsahovo vyčerpávajúco a na základe veľkého množstva relevantných domácich i zahraničných zdrojov. Autorka v uvedených teoretických častiach potvrdzuje kvalitnú orientáciu, odbornosť, ale i schopnosť pracovať s odborným textom a vhodne ho v kontexte vlastných názorov prezentovať.

Posúdenie empirickej časti monografie

Posledné dve kapitoly sú venované metodológii výskumu. Autorka v ich obsahu najprv prezentuje ciele, problémy, hypotézy, výskumný súbor a použité metódy. Pre vlastné skúmanie si stanovila dva hlavné ciele: „ *zrealizovať sebaskúsenostný zážitok cez administráciu troch nástrojov v rámci online výučby predmetov psychológie a získať cenné dáta o schopnosti adaptácie, prežívanej emocionalite a budúcej práceschopnosti budúcich učiteľov, ako aj ich potencionálnych žiakov*“. Domnievame sa, že pre splnenie uvedených cieľov zvolila vhodné výskumné nástroje, ktoré jej následne umožnili získať cenný výskumný materiál. Posledná kapitola obsahuje spracovanie výskumných zistení s využitím metód štatistického spracovania a analýzy dát so snahou o ich podrobnú kvalitatívnu analýzu. Mnohé zistenia evokujú potrebu naozaj sústavného skúmania v tejto oblasti, aby sme tak mohli efektívnejšie realizovať edukačné procesy a tým aj skvalitňovať proces vzdelávania.

Posúdenie formálnej úrovne monografie

Po formálnej stránke je práca(rozsah 280) štruktúrovaná klasicky – do teoretickej a empirickej časti. Autorka pri jej spracovaní využíva adekvátnu vedeckú terminológiu, odborný diskurz sa opiera o bohaté a relevantné zdroje. Bibliografické odkazy zodpovedajú platnej norme. Z etického hľadiska autorka dodržala platné zásady etiky vedeckej práce.

Monografiu z hľadiska štruktúry, jazyka, postupnosti prác, spôsobov použitia štatistickej analýzy považujem za kvalitnú. Je napísaná v súlade s príslušnými pravidlami, bez stylistických a gramatických chýb.

Výsledky a prínos pre vedu a prax

Súčasný objavy v oblasti informačných technológií predurčujú modernú školu k tomu, aby vo vzdelávacom procese uprednostňovala technológie, ktoré znásobujú a umocňujú edukačné efekty. Neustály rozvoj a vzdelávanie zamerané na využívanie e-learningu, internetu a sociálnych sietí poskytujú zaujímavé príležitosti na získanie vedomostí. Súčasný technológie však nie sú vždy prospešné v procese učenia sa. Dozvedieť sa veľa a rýchlo je základnou premisou súčasnej mládeže. Vnímanie a zapamätanie je ešte efektívnejšie, keď máme priestor na rozmyšľanie a systematizovanie svojich vedomostí. Potom má náš mozog dostatok času na spracovanie informácií a tým aj na získavanie nevyhnutných kvalitných poznatkov a zručností. Autorka vo svojej monografii na základe prezentovaných skúseností z minulosti, cez obsah odbornej didaktiky, jednotlivých systémových modelov odbornej didaktiky až po aktuálne vnímané potreby suplementácie v neurodidaktike predstavuje výsledky, ktoré môžu byť inšpiráciou pre ďalšie výskumné bádanie. Doteraz sa odborová didaktika orientovala len výnimočne na oblasť neurodidaktiky. Z tohto aspektu vnímam najväčší prínos predloženej monografie.

Otázky k riešenej problematike

1. Ktoré z vašich výskumných zistení považujete za kľúčové pre koncepciu vášho výskumu?
2. Aké návrhy v príprave budúcich učiteľov na základe Vašich zistení by ste odporučili?

Záver

Habilitačná práca Mgr. Gabriely Rozvadský Gugovej, PhD. je pôvodným, samostatným, vedeckým a výskumným výstupom autorky. Monografia kombinuje vyváženú teoretickú reflexiu, schopnosť správne organizovať diagnostické testy i presnú analýzu zhromaždeného výskumného materiálu. Interpretácia empirických zistení zahrnutá v jej obsahu potvrdzuje erudíciu a schopnosti autorky riešiť výskumné problémy. Monografiu považujem za prínos v oblasti neurodidaktiky. Mimoriadne cennou hodnotou predloženej monografie je aj možnosť využitia získaných výsledkov výskumu v široko chápanej revalidácii osôb s rôznymi druhmi zdravotného postihnutia. Habilitačnú prácu odporúčam k obhajobe a po úspešnom obhájení odporúčam v zmysle platných predpisov v SR udeliť titul

„docent“

v odbore habilitačného konania: **Odborová didaktika.**

V Prešove dňa: 11. 6.2021

doc. PhDr. Nadežda Krajčová, PhD.
oponentka